

บันทึก

เรื่อง อาสาสมัครทหารพรานเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหม
กำหนด ผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือไม่

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๐๒/๗๒๔๑๓ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ด้วยกระทรวงกลาโหมได้หาหรือ กระทรวงการคลังว่า “อาสาสมัครทหารพราน” ถือเป็นบุคคลผู้ทำหน้าที่ทหารตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ อันจะพึงมี สิทธิได้รับบำนาญพิเศษหรือไม่ ซึ่งกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

๑. “บุคคลผู้ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด” ตาม พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญนั้น เป็นอำนาจของกระทรวงกลาโหมที่จะกำหนดขึ้นเองได้ ดังนั้น เมื่อกระทรวงกลาโหมมีคำสั่งกำหนดให้ทหารพรานทำหน้าที่ป้องกันชายแดนหรือปราบปราม ผู้ก่อการร้าย จึงถือว่าทหารพรานเป็นบุคคลผู้ทำหน้าที่ทหารตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการฯ และจะพึงได้สิทธิในบำนาญพิเศษ หากได้ปฏิบัติหน้าที่แล้วเข้าหลักเกณฑ์ตามที่ กฎหมายกำหนด

๒. “บุคคลผู้ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด” ควรจะเป็นเฉพาะ กรณีมีการรบ การสงคราม มิใช่จะเป็นสิทธิที่กระทรวงกลาโหมจะใช้อำนาจกำหนดขึ้นเมื่อใดก็ได้ แม้ในยามปกติ ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากคำสั่งของกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับทหารพรานแล้ว เห็น ว่า เป็นคำสั่งที่ไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็น เพราะคำสั่งดังกล่าวมิได้กำหนด พื้นที่ที่แน่ชัดว่าพื้นที่ใดมีการรบหรือสงคราม อีกทั้งคำสั่งนั้นก็มิได้ชัดเจนที่จะเจาะจงได้ว่าบุคคล ใดบ้างที่ได้รับการกำหนดให้ทำหน้าที่ทหาร

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นควรนำปัญหาและข้อโต้แย้งดังกล่าวหาหรือ คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อ หาหรือของกระทรวงการคลังพร้อมทั้งฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมการเงินกลาโหมและกรมกำลังพลทหารบก) แล้ว ข้อเท็จจริง ได้ความว่า ผู้ทำหน้าที่เช่นอาสาสมัครทหารพรานนั้นมีมานานแล้ว โดยแต่เดิมได้คำตอบแทนจาก บราชการลับของกระทรวงกลาโหม ต่อมากระทรวงการคลังกับกระทรวงกลาโหมได้ประชุม ร่วมกันและกำหนดให้อาสาสมัครทหารพรานได้คำตอบแทนเป็นรายเดือนและมีให้มีผลผูกพันต่อ เงินบำเหน็จบำนาญ ทั้งนี้ หากอาสาสมัครทหารพรานปฏิบัติหน้าที่จนได้รับบาดเจ็บพิการทุพพล

ภาพหรือเสียชีวิตก็จะได้เงินชดเชยตามหลักเกณฑ์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน แต่โดยที่สมาคมทหารผ่านศึกพิการได้เรียกร้องว่าทหารพรานควรจะได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุพิการทุพพลภาพหรือเสียชีวิตตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ ด้วย กระทรวงกลาโหมจึงได้หารือปัญหาดังกล่าวไปยังกระทรวงการคลังพร้อมกับแนบคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๔๙/๑๐ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๑๐ เรื่อง กำหนดหน้าที่ของผู้ปฏิบัติราชการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๗๕/๒๑ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๒๑ เรื่องกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติราชการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน และเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศตามแผนหรือคำสั่งที่กองทัพบกกำหนดหรือสั่งการใช้กำลังในโอกาสต่อไป ซึ่งทางกระทรวงการคลังพิจารณาคำสั่งของกระทรวงกลาโหมทั้งสองดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เป็นคำสั่งที่กว้างเกินไปไม่มีรายละเอียดชัดเจนพอที่จะถือได้ว่าได้มีการกำหนดหน้าที่ประการใดแก่ทหารพรานให้เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารแล้ว นอกจากนั้นหากพิจารณามาตรา ๓๙ (๓) ประกอบด้วยแล้วทหารพรานจะเป็นผู้ทำหน้าที่ทหารซึ่งมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษก็ต่อเมื่อเป็นการได้รับบาดเจ็บพิการ ทุพพลภาพหรือเสียชีวิตจากการปฏิบัติหน้าที่เฉพาะในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม การปราบปรามการจลาจล หรือการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเท่านั้น ถ้าหากการปฏิบัติหน้าที่ของทหารพรานไม่ใช่เป็นกรณีในระหว่างการรบการสงครามก็เป็นที่ยสงสัยว่าน่าจะไม่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ แต่ทางกระทรวงกลาโหมพิจารณาเห็นว่า ถ้าพิจารณาตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารและการกำหนดส่วนบำนาญพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ ข้อ ๔ (๒) ที่กำหนดว่า บุคคลที่ทำหน้าที่ทหารได้แก่ประชาชนพลเมืองทั่วไปที่ได้ช่วยทหารปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหรือความประสงค์ของทางราชการในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว จึงถือว่าทหารพรานเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด สำหรับคำสั่งกระทรวงกลาโหมทั้งสองนั้นเป็นคำสั่งที่ออกตามความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.๒๕๔๔ ที่มอบอำนาจให้ผู้บัญชาการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในแล้วแต่กรณี เป็นผู้ออกคำสั่งบรรจุให้ทหารพรานผู้ใดไปประจำหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนใด ในตำแหน่งหน้าที่ใดอันเป็นการออกคำสั่งที่มีรายละเอียดชัดเจนอีกชั้นหนึ่ง และเมื่อทหารพรานได้ไปประจำยังหน่วยพื้นที่ชายแดนและทำหน้าที่ตามคำสั่งดังกล่าวแล้วก็ถือว่าเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างที่มีการรบหรือการสงครามแล้ว ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นว่าในขณะนั้นต้องมีการประกาศสงครามหรือมีการทำสงครามรบพุ่งกันก็ได้ การไปปฏิบัติหน้าที่ประจำชายแดนที่อาจเกิดการต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามก็ถือได้ว่าเป็นการไปปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีการรบแล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า โดยมีมาตรา ๓๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

^๑มาตรา ๓๗ ข้าราชการ พลทหารกองประจำการ หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่

พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้กำหนดว่า บุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดผู้ได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บ จนเป็นเหตุให้ทุพพลภาพไม่สามารถจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้เพราะเหตุที่ปฏิบัติราชการในหน้าที่หรือเพราะถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ซึ่งข้อ ๔ (๒)^๒ แห่งข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารและกำหนดส่วนบำนาญพิเศษ พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ก็ได้กำหนดว่าบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารได้แก่ประชาชนพลเมืองทั่วไปที่ได้ช่วยทหารปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหรือความประสงค์ของทางราชการ ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามจลาจลหรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ประกอบกับในการคำนวณบำนาญพิเศษตามมาตรา ๓๙^๓ (๘) ได้กำหนดว่า ถ้าความพิการทุพพลภาพที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นเกิดขึ้นในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม การปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้คิดในอัตราตั้งแต่สามสิบในห้าสิบส่วนจนถึงสามสิบห้าในห้าสิบส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้าย และหากบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารนั้นถึงแก่ความตายจากการปฏิบัติ

กระทรวงกลาโหมกำหนด ผู้ใดได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้วและแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะรับราชการต่อไปได้อีกเลย ทั้งนี้เพราะเหตุปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญปกติกับทั้งได้รับบำนาญพิเศษด้วย เว้นแต่การได้รับอันตราย ได้รับการป่วยเจ็บหรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

^๒ข้อ ๔. หน้าที่ทหารซึ่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ให้กระทรวงกลาโหมกำหนดนั้น กระทรวงกลาโหมกำหนดดังนี้

๑ล๑

๑ล๑

(๒) หน้าที่ที่ประชาชนพลเมืองทั่วไปได้ช่วยทหารปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งหรือความประสงค์ของทางราชการทหาร ในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงครามหรือมีการปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน

^๓มาตรา ๓๙ การคำนวณบำนาญพิเศษ ให้เจ้ากระทรวงเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ ประกอบกับความพิการ และทุพพลภาพของผู้นั้นตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ในยามปกติ มีอัตราตั้งแต่ห้าในห้าสิบส่วนจนถึงยี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ต้องทำการดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ซัด ทำลาย ทำ หรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิกซ์ ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้นให้มีอัตราเป็นจำนวนถึงเงินเดือนเดือนสุดท้าย

(๓) เวลาทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีพระบรมราชโองการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้มีอัตราตั้งแต่สามสิบในห้าสิบส่วนจนถึงสามสิบห้าในห้าสิบส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้ายในกรณีที่ไม่มีเงินเดือน ให้ถืออัตราเงินเดือนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้าย

หน้าที่ในระหว่างการรบหรือการสงคราม มาตรา ๔๑ (๒)^๔ ก็ได้กำหนดให้จ่ายบำนาญพิเศษแก่ ทายาทผู้เป็นบุตร สามีหรือภรรยา บิดามารดาของบุคคลผู้นั้นในอัตราเป็นจำนวนสี่สิบในห้าสิบ ส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

จากบทบัญญัติมาตราทั้งสองประกอบกับข้อบังคับกระทรวงกลาโหมดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) จึงเห็นว่า กรณีจะถือ อาสาสมัครทหารพรานเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดนั้นต้องได้ความ ว่า กระทรวงกลาโหมได้มีคำสั่งบรรจุอาสาสมัครทหารพรานให้ทำหน้าที่ทหารในหน่วยปฏิบัติ หน้าที่ราชการในระหว่างที่มีการรบหรือการสงครามและกำหนดหน้าที่ของบุคคลเหล่านั้นไว้แล้ว และอาสาสมัครทหารพรานที่ทำหน้าที่ทหารนั้นจะมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษจะต้องปรากฏว่า ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายนั้นได้รับอันตรายจนพิการทุพพลภาพหรือเสียชีวิต เมื่อข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงกลาโหมได้ความว่า ในการกำหนดหน้าที่ทหารของ อาสาสมัครทหารพรานนั้น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในทำหน้าที่ออกคำสั่งอีกชั้นหนึ่ง ตามคำสั่งของกระทรวงกลาโหมกำหนดให้อาสาสมัครทหารพรานผู้ใดไปประจำพื้นที่ชายแดนที่มี การสู้รบหน่วยใดโดยมีตำแหน่งหน้าที่ประจำใดแล้ว ก็ย่อมถือว่าอาสาสมัครทหารพรานที่ได้รับ การบรรจุและแต่งตั้งตามคำสั่งของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดแล้ว และแม้พื้นที่ชายแดนที่ไปประจำเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม คำสั่งนั้นจะไม่มี การประกาศสงครามหรือทำสงครามกับฝ่ายตรงข้ามก็ตาม หากพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ ที่มีการสู้รบหรือเป็นพื้นที่ที่ล่อแหลมที่อาจเกิดการรบกับฝ่ายตรงข้ามได้ทุกขณะไม่ว่าจะเป็นการสู้ รบกับผู้ก่อการร้ายในประเทศหรือการรบกับฝ่ายตรงข้ามที่มาจากต่างประเทศ ดังเช่นที่ได้เกิดการ สู้รบกับฝ่ายตรงข้ามในเหตุการณ์บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก ในสภาพการณ์เช่นนี้หากในขณะที่ ปฏิบัติหน้าที่ทหารนั้นเกิดได้อันตรายป่วยเจ็บพิการทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต อาสาสมัครทหาร พรานผู้นั้นก็มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

มาตรา ๔๑ ผู้ใดได้รับอันตรายดังกล่าวในมาตรา ๓๗ ถ้าถึงแก่ความตายเพราะเหตุนั้นก่อน ได้รับบำนาญพิเศษไป นอกจากบำเหน็จตกทอด ซึ่งจะได้รับตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะ ๓ ก็ให้จ่ายบำนาญพิเศษ ให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ อีกด้วย ดังนี้

(๑) ในยามปกติเป็นจำนวนกึ่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

(๒) ผู้มีหน้าที่ต้องไปราชการ หรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือมีหน้าที่ต้อง ทำการโดดร่ม หรือต้องไปราชการ หรือปฏิบัติราชการโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการกวาดทุ่นระเบิด หรือมี หน้าที่ขุด ทำลาย ทำหรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิกซ์ หรือเวลาทำหน้าที่ตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือใน ระหว่างเวลาที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่ กระทำนั้น ให้มีอัตราเป็นจำนวนสี่สิบในห้าสิบส่วนแห่งเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

รองเลขาธิการ ฯ
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔